

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-303/20 - 1

Υπόθεση C-303/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

8 Ιουλίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Rejonowy w Opatowie (Πολωνία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Σεπτεμβρίου 2019

Ενάγουσα:

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) S.A.

Εναγομένη:

KM

[παραλειπόμενα]

ΔΙΑΤΑΞΗ

Οpatów, 27 Σεπτεμβρίου 2019

Το Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (επαρχιακό δικαστήριο του Οpatów, πρώτο τμήμα αστικών διαφορών, Πολωνία)

[ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ]

αφού επελήφθη της υπόθεσης στις 27 Σεπτεμβρίου 2019 στο Οpatów

κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση

στο πλαίσιο της αγωγής που άσκησε η Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) S.A.

με έδρα στο Λουξεμβούργο

κατά της ΚΜ

με καταληφιστικό αίτημα

διατάσσει:

υποβάλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Λουξεμβούργο το ακόλουθο νομικό ερώτημα:

- I. πρέπει να γίνει δεκτό ότι η κύρωση για τη διοικητική παράβαση που προβλέπεται στο άρθρο 138c, παράγραφος 1, του Kodeks wykroczeń (πολωνικού κώδικα διοικητικών παραβάσεων) και αφορά τη μη τήρηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή αποτελεί ορθή και επαρκή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της υποχρέωσης που υπέχουν τα κράτη μέλη από το άρθρο 23 της ίδιας οδηγίας να προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις για τη μη τήρηση εκ μέρους των πιστωτικών φορέων της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή;
- II. αναστέλλει τη διαδικασία. (άρθρο 177, παράγραφος 1, στοιχείο 3¹ k.p.c. [κώδικα πολιτικής δικονομίας]) [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

της διάταξης της 27ης Σεπτεμβρίου 2019

- I. Διατάξεις του εθνικού δικαίου.
  - a) **άρθρο 9 του ustawa z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (νόμου της 12ης Μαΐου 2011 περί καταναλωτικής πίστης) (κωδικοποιημένο κείμενο σε Dz.U.2019.1083),**
    1. Ο πιστωτικός φορέας οφείλει, πριν από τη σύναψη σύμβασης καταναλωτικής πίστης, να εκτιμήσει την πιστοληπτική ικανότητα του καταναλωτή.
    2. Η εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας διενεργείται βάσει των πληροφοριών που λαμβάνονται από τον καταναλωτή ή βάσει πληροφοριών που προέρχονται από κατάλληλες βάσεις δεδομένων ή τα αρχεία του πιστωτικού φορέα.

3. Ο καταναλωτής υποχρεούται να παράσχει, εφόσον ζητηθούν από τον πιστωτικό φορέα, τα έγγραφα και τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εκτίμηση της πιστοληπτικής του ικανότητας.

4. Εάν ο πιστωτικός φορέας είναι τράπεζα ή άλλο ίδρυμα που νομίμως χορηγεί πιστώσεις, η εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 70 του ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (νόμου της 29ης Αυγούστου 1997 για το τραπεζικό δίκαιο), καθώς και σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις που ισχύουν για τις εν λόγω οντότητες, λαμβανομένων υπόψιν των παραγράφων 1 έως 3.

β) άρθρο 138c, παράγραφοι 1a και 4, του kodeks wykroczeń (κώδικα διοικητικών παραβάσεων)

1a. Η ίδια κύρωση (πρόστιμο) επιβάλλεται σε όποιον κατά τη σύναψη σύμβασης καταναλωτικής πίστης με καταναλωτή δεν τηρεί την υποχρέωση εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας. [σελ. 3 του πρωτοτύπου]

4. Εάν ο επαγγελματίας δεν είναι φυσικό πρόσωπο, την ευθύνη που προβλέπεται στις παραγράφους 1 έως 3 φέρει είτε το πρόσωπο που διευθύνει την επιχείρηση, είτε το εξουσιοδοτημένο για τη σύναψη συμβάσεων με καταναλωτές πρόσωπο.

γ) άρθρο 24. του kodeks wykroczeń (κώδικα διοικητικών παραβάσεων)

1. Το πρόστιμο ανέρχεται σε ποσό από 20 έως 5000 πολωνικά ζλότι (PLN), εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

2. Εάν για τη διοικητική παράβαση που τελέστηκε με σκοπό την αποκόμιση περιουσιακού οφέλους επιβάλλεται ποινή φυλάκισης, επιβάλλεται επιπλέον αυτής της ποινής και πρόστιμο, εκτός εάν αυτό δεν κρίνεται σκόπιμο.

3. Κατά την επιβολή του προστίμου λαμβάνονται υπόψιν τα εισοδήματα του παραβάτη, η προσωπική και οικογενειακή του κατάσταση, καθώς και οι περιουσιακές συνθήκες και οι εισοδηματικές δυνατότητές του.

δ) άρθρο 45 του kodeks wykroczeń (κώδικα διοικητικών παραβάσεων)

1. Η διοικητική παράβαση παραγράφεται με την πάροδο ενός έτους από την τέλεσή της· εάν κατά το χρονικό αυτό διάστημα κινήθηκε διαδικασία, η διοικητική παράβαση παραγράφεται μετά την πάροδο δύο ετών από τη λήξη του εν λόγω χρονικού διαστήματος.

II. Έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας της κύριας δίκης.

Η δανείστρια Aasa Polska S.A. με έδρα τη Βαρσοβία συνήψε με την εναγόμενη ΚΜ στις 23 Μαΐου 2018 σύμβαση δανείου (καταναλωτικής πίστης) με αριθμό 40725167. Το συνολικό ποσό του δανείου ανήλθε στα 5 000,00 πολωνικά

ζλότι (PLN), ενώ το συνολικό καταβλητέο ποσό στα 8 626,58 πολωνικά ζλότι (PLN). Το συνολικό καταβλητέο ποσό περιλάμβανε ειδικότερα τα εξής ποσά: 5 000,00 πολωνικά ζλότι (PLN) – κεφάλαιο του δανείου, 536,58 πολωνικά ζλότι (PLN) – τόκοι επί του κεφαλαίου για όλη τη διάρκεια της σύμβασης, 2 490,00 πολωνικά ζλότι (PLN) – έξοδα φακέλου [σελ. 4 του πρωτοτύπου] και 600 πολωνικά ζλότι (PLN) – διαχειριστικά έξοδα. Το δάνειο έπρεπε να εξοφληθεί σε 24 δόσεις ποσού 408,00 πολωνικών ζλότι (PLN) κατά την περίοδο από τις 22 Ιουνίου 2018 έως τις 22 Μαΐου 2020.

Η εναγομένη κατά τον χρόνο σύναψης της επίμαχης σύμβασης είχε οφειλές από 23 συμβάσεις δανείων και πιστώσεων. Το σύνολο των εις βάρος της απαιτήσεων από τις εν λόγω συμβάσεις ανερχόταν σε 261 850,00 πολωνικά ζλότι (PLN), ενώ το συνολικό ποσό των μηνιαίων δόσεων για τις συγκεκριμένες οφειλές ανερχόταν στο ποσό των 8 198,00 πολωνικών ζλότι (PLN). Στις 24 Ιουνίου 2019 το συνολικό ποσό των οφειλών της εναγομένης ανερχόταν σε 163 500,00 πολωνικά ζλότι (PLN).

Ο σύζυγος της εναγομένης (AB) είχε, κατά τον χρόνο σύναψης της επίμαχης σύμβασης, οφειλές από 24 συμβάσεις δανείων και πιστώσεων. Το σύνολο των εις βάρος του απαιτήσεων από τις εν λόγω συμβάσεις ανερχόταν σε 457 830,00 πολωνικά ζλότι (PLN), το δε σύνολο των μηνιαίων δόσεων για τις οφειλές αυτές ανερχόταν στα 9 974,35 πολωνικά ζλότι (PLN).

Η εναγομένη, κατά τον χρόνο σύναψης της επίμαχης σύμβασης, απασχολούνταν με σύμβαση εργασίας και οι καθαρές αποδοχές της ανέρχονταν στο ποσό των 2 300,00 πολωνικών ζλότι (PLN). Ο σύζυγος της εναγομένης δεν εργαζόταν και δεν είχε εισοδήματα, λόγω ασθένειας.

Η επίμαχη σύμβαση συνήφθη μέσω μεσίτη πιστώσεων. Πριν από τη σύναψη της σύμβασης, η δανείστρια δεν αξιολόγησε την περιουσιακή κατάσταση της εναγομένης και το ύψος των δανειακών υποχρεώσεών της. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης που προηγήθηκε της σύναψης σύμβασης δανείου δεν έγινε καμία ερώτηση σχετικά με την περιουσιακή κατάσταση της εναγομένης ή του συζύγου της και, ειδικότερα, σχετικά με το ύψος των εισοδημάτων και των χρεών τους.

Η απαίτηση από την επίμαχη σύμβαση δανείου μεταβιβάστηκε στην Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) S.A. με έδρα στο Λουξεμβούργο.

Η ειδική διάδοχος της δανείστριας άσκησε αγωγή ενώπιον του Sąd Rejonowy w Opotowie (επαρχιακό δικαστήριο του Opotów, Πολωνία) στις 4 Απριλίου 2019 και ζήτησε [σελ. 5 του πρωτοτύπου] να υποχρεωθεί η ΚΜ να της καταβάλει 7 139,76 πολωνικά ζλότι (PLN) πλέον τόκων υπερημερίας από την ημέρα άσκησης της αγωγής έως την εξόφληση.

Η εναγομένη ΚΜ αρνήθηκε την αγωγή και ζήτησε να απορριφθεί στο σύνολό της.

Με διάταξη της 14ης Ιουνίου 2019 ζητήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της ενάγουσας να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες στις οποίες προέβη η δανείστρια για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας της εναγομένης, καθώς και να προσκομίσει τα έγγραφα που συγκεντρώθηκαν κατά τον έλεγχο της πιστοληπτικής ικανότητας. Η ενάγουσα δεν συμμορφώθηκε με την ως άνω διάταξη, δεδομένου ότι ο πληρεξούσιος δικηγόρος της δεν παρέσχε τις πληροφορίες ούτε προσκόμισε τα ζητηθέντα έγγραφα.

III. Σκεπτικό της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως.

Κατά το άρθρο 8 της οδηγίας 2008/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, πριν από τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας εκτιμά την πιστοληπτική ικανότητα του καταναλωτή, βάσει επαρκών στοιχείων που λαμβάνονται κατά περίπτωση από τον καταναλωτή και, εν ανάγκη, κατόπιν έρευνας στην κατάλληλη βάση δεδομένων. Τα κράτη μέλη η νομοθεσία των οποίων απαιτεί από τους πιστωτικούς φορείς να αξιολογούν την πιστοληπτική ικανότητα των καταναλωτών, κατόπιν έρευνας στην κατάλληλη βάση δεδομένων, μπορούν να διατηρήσουν την απαίτηση αυτή. Εν συνεχεία, το άρθρο 23 της οδηγίας ορίζει ότι τα κράτη μέλη θεσπίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που επισύρουν οι παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει της οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να **[σελ. 6 του πρωτοτύπου]** εξασφαλίσουν την εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Οι κυρώσεις που προβλέπονται εν προκειμένω πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Επιπλέον, κατά την αιτιολογική σκέψη 47 της οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν κανόνες για τις κυρώσεις που θα εφαρμόζονται στις παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει της οδηγίας και να εξασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Η επιλογή των κυρώσεων εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, και οι προβλεπόμενες κυρώσεις θα πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

Κατά το άρθρο 9 του ustawa z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (νόμου της 12ης Μαΐου 2011 περί καταναλωτικής πίστης, κωδικοποιημένο κείμενο σε Dz.U.2019.1083) ο πιστωτικός φορέας οφείλει, πριν από τη σύναψη σύμβασης καταναλωτικής πίστης, να εκτιμήσει την πιστοληπτική ικανότητα του καταναλωτή (παράγραφος 1). Η εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας διενεργείται βάσει των πληροφοριών που λαμβάνονται από τον καταναλωτή ή βάσει πληροφοριών που προέρχονται από κατάλληλες βάσεις δεδομένων ή τα αρχεία του πιστωτικού φορέα (παράγραφος 2). Ο καταναλωτής υποχρεούται να παράσχει, εφόσον ζητηθούν από τον πιστωτικό φορέα, τα έγγραφα και τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εκτίμηση της πιστοληπτικής του ικανότητας (παράγραφος 3). Εφόσον ο πιστωτικός φορέας είναι τράπεζα ή άλλο ίδρυμα που νομίμως χορηγεί πιστώσεις, η εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 70 του ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (νόμου της 29ης Αυγούστου 1997 για το τραπεζικό

δίκαιο), καθώς και σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις που ισχύουν για τις εν λόγω οντότητες, λαμβανομένων υπόψιν των παραγράφων 1 έως 3. (παράγραφος 4)

Η παράβαση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή επισύρει στο πολωνικό δίκαιο τις κυρώσεις του άρθρου 138c, παράγραφοι 1a και 4, του kodeks wykroczeń (κώδικα διοικητικών παραβάσεων). Η μη τήρηση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή συνιστά διοικητική παράβαση και τιμωρείται με πρόστιμο από 20 έως 5 000 πολωνικά ζλότι (PLN). Συναφώς, πρέπει να προστεθεί ότι η κύρωση για τη διοικητική παράβαση αποτελεί τη μοναδική κύρωση που προβλέπεται από το πολωνικό δίκαιο για τη μη τήρηση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή. Η μη εκπλήρωση ή η πλημμελής εκπλήρωση της συγκεκριμένης υποχρέωσης –σύμφωνα με τις απόψεις της πολωνικής νομικής θεωρίας και τη νομολογία των πολωνικών δικαστηρίων– δεν συνεπάγεται ακυρότητα της σύμβασης και δεν [σελ. 7 του πρωτοτύπου] στοιχειοθετεί αποζημιωτική ευθύνη του πιστωτικού φορέα ούτε έναντι του καταναλωτή ούτε έναντι του εγγυητή ή άλλων τρίτων οι οποίοι εγγυώνται την εξόφληση του καταναλωτικού δανείου. Επιπλέον, η αρνητική αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή δεν συνεπάγεται υποχρέωση του πιστωτικού φορέα να αρνηθεί τη χορήγηση πίστωσης ή δανείου.¹

Σύμφωνα με την εκτίμηση του εθνικού δικαστηρίου, η κύρωση για τη διοικητική παράβαση που προβλέπεται στο πολωνικό δίκαιο δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Η επίμαχη κύρωση είναι αναποτελεσματική, καθώς δεν ενθαρρύνει τους πιστωτικούς φορείς και τους δανειστές, ιδίως εκείνους που δραστηριοποιούνται στον λεγόμενο παρατραπεζικό τομέα και στη χορήγηση γρήγορων δανείων, να εκτιμούν την πιστοληπτική ικανότητα του καταναλωτή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η υπόθεση της κύριας δίκης, καθώς και άλλες υποθέσεις με πανομοιότυπα πραγματικά περιστατικά οι οποίες εξετάστηκαν από το αιτούν δικαστήριο. Από την εξέταση των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης, καθώς και από διάφορες άλλες υποθέσεις, προκύπτει σαφώς ότι δάνεια και πιστώσεις χορηγούνται σε υπερχρεωμένους ιδιώτες, οι οποίοι δεν έχουν καμία πηγή εισοδημάτων ή έχουν περιορισμένα εισοδήματα και κατά των οποίων έχουν ήδη κινηθεί διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης. Οι πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση όσον αφορά τον αιτούντα τη χορήγηση πίστωσης ή δανείου σε βάσεις δεδομένων που παρέχονται από τους δανειστές ή τους πιστωτικούς φορείς είναι,

¹ Czech Tomasz, Kredyt konsumencki. Komentarz, έκδοση II, SIP Lex, απόφαση του SA w Warszawie (εφετείου της Βαρσοβίας, Πολωνία) της 7.5.2014, VI ACa 945/13, αριθ. LEX 1469473· απόφαση του SO w Kielcach (επαρχιακού δικαστηρίου του Kielce, Πολωνία) της 11.06.2014, II Ca 452/14, αριθ. LEX 1511361· απόφαση του SA w Białymstoku (εφετείου του Białystok, Πολωνία) της 6.11.2014, I ACa 452/14, αριθμ. LEX 1566930, διάταξη του SN (Ανώτατου Δικαστηρίου, Πολωνία) της 30.9.1996, III CZP 85/96, OSP 1997 αριθ. 7-8, θέση 139

κατά κανόνα, ανακριβείς και δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα. Κατά την εκτίμηση του εθνικού δικαστηρίου, η υπό κρίση υπόθεση αποτελεί περίπτωση εφαρμογής τέτοιας πρακτικής και το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι η ενάγουσα μέχρι στιγμής δεν έχει προσκομίσει τις πληροφορίες που αφορούν την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας της εναγομένης, καθώς [σελ. 8 του πρωτοτύπου] και τις πληροφορίες που λήφθηκαν από τις βάσεις δεδομένων και συγκεκριμένα από το Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor SA, με έδρα την Βαρσοβία, το Krajowy Rejestr Długów Biura Informacji Gospodarczej S.A. με έδρα το Wrocław, το Biuro Informacji Kredytowej S.A. με έδρα την Βαρσοβία, το Rejestr Dłużników ERIF Biura Informacji Gospodarczej S.A. με έδρα την Βαρσοβία, καθώς και τη βάση δεδομένων του Związek Banków Polskich (Πολωνικής Ένωσης Τραπεζών). Πάντως, πρέπει να τονιστεί ότι από το περιεχόμενο του ενημερωτικού εντύπου σχετικά με το δάνειο που συνήψε η εναγομένη προκύπτει ότι η δανειστρία, πριν από τη σύναψη της εν λόγω σύμβασης, δήλωσε ότι διενήργησε έλεγχο σχετικά με την εναγομένη στις εν λόγω βάσεις δεδομένων και ότι η εναγομένη εξουσιοδότησε τη δανειστρία να ζητήσει από το Biuro Informacji Kredytowych την πρόσβαση σε πληροφορίες που καλύπτονται από το τραπεζικό απόρρητο. Στη σύμβαση οριζόταν επίσης ότι η εξουσιοδότηση που παρέχεται για την πραγματοποίηση των πράξεων αυτών αποτελεί προϋπόθεση της απαιτούμενης από τον νόμο εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και, επομένως, αποτελεί προϋπόθεση για τη σύναψη της δανειακής σύμβασης και τη χορήγηση του δανείου.

Βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που συνέλεξε το εθνικό δικαστήριο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και συγκεκριμένα των πληροφοριών σχετικά με τον αριθμό και το ύψος των οφειλών της εναγομένης και του συζύγου της, οι ενέργειες της δανειστρίας, όπως περιγράφηκαν ανωτέρω, δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν διαφορετικά παρά μόνον ως δηλώσεις χωρίς αντίκρισμα που δεν έχουν καμία σχέση με την εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η παράλειψη της εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή θεωρείται παράγοντας προσέλευσης του πελάτη και σημαντικό στοιχείο της διαφήμισης του πιστωτικού φορέα ή του δανειστή. Είναι ευρέως γνωστό ότι οι διαφημίσεις αναφέρουν ρητώς τη χορήγηση δανείου ή πίστωσης χωρίς προηγούμενη εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή, πρακτική η οποία εκφράζεται με τις φράσεις «πίστωση χωρίς έλεγχο από το Biuro Informacji Kredytowych (BIK) σε 5 λεπτά», «πιστώσεις έναντι δήλωσης», ακόμη και «πίστωση χωρίς απαιτήσεις πιστοληπτικής ικανότητας σε 15 λεπτά». Πρέπει να σημειωθεί ότι οι αρνητικές συνέπειες των εν λόγω πρακτικών έχουν αναγνωριστεί από τις πολωνικές αρχές και επισημαίνονται [σελ. 9 του πρωτοτύπου] στην αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου για την τροποποίηση ορισμένων διατάξεων για την καταπολέμηση της τοκογλυφίας (έντυπο της Sejm [πολωνικής Δίαιτας] αριθ. 3600)². Ωστόσο, πρέπει να προστεθεί ότι μετά τη λήξη της 8ης περιόδου της Sejm που διήρκεσε

² <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/druk.xsp?nr=3600>

από το 2015 έως το 2019, το εν λόγω σχέδιο νόμου εγκαταλείφθηκε και, τελικώς, οι προβλεπόμενες τροποποιήσεις δεν έγιναν.

Η κύρωση που προβλέπει το πολωνικό δίκαιο δεν έχει ούτε αποτρεπτικό αποτέλεσμα, όπως αποδεικνύεται από τη διαφήμιση της εμπορικής δραστηριότητας της χορήγησης δανείων και πιστώσεων μέσω δηλώσεων σχετικά με τη μη εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιθανών πελατών. Επιπλέον, πρέπει να προστεθεί ότι η μη εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή ή η μη αξιόπιστη εκτίμηση της ικανότητας αυτής συνιστά πραγματική πρακτική και συνεπάγεται τη χορήγηση δανείων και πιστώσεων σε υπερχρεωμένους οφειλότες και πρόσωπα που δεν παρέχουν εγγυήσεις για την εξόφληση. Κατά το εθνικό δικαστήριο, η εφαρμογή τέτοιων πρακτικών αποκλείει την επίτευξη ενός από τους προβλεπόμενους στην αιτιολογική σκέψη 26 σκοπούς της οδηγίας, ήτοι την προαγωγή των υπεύθυνων πρακτικών σε όλα τα στάδια της πιστωτικής σχέσης και την αποφυγή του ανεύθυνου δανεισμού ή της χορήγησης δανείων από τους πιστωτικούς φορείς χωρίς προηγούμενο έλεγχο φερεγγυότητας. Η ανοχή των πρακτικών αυτών συνιστά επίσης παράβαση της υποχρέωσης των κρατών μελών να διενεργούν επαρκή εποπτεία, ώστε να αποφεύγονται τέτοιες συμπεριφορές, καθώς και της υποχρέωσης λήψης των αναγκαίων μέτρων για την επιβολή κυρώσεων στους πιστωτικούς φορείς στις εν λόγω περιπτώσεις.

Κατά το εθνικό δικαστήριο, η έλλειψη αποτρεπτικού αποτελέσματος προκύπτει από την ιδιαίτερα επιεική κύρωση που προβλέπεται για την παράβαση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή. Η παράβαση της συγκεκριμένης υποχρέωσης επισύρει μόνον διοικητικό πρόστιμο από 20 έως 5000 πολωνικά ζλότι (PLN). Η διοικητική παράβαση παραγράφεται με την πάροδο ενός έτους από την τέλεσή της και, [σελ. 10 του πρωτοτύπου] εάν κατά το χρονικό αυτό διάστημα κινήθηκε διαδικασία, η διοικητική παράβαση παραγράφεται μετά την πάροδο δύο ετών από τη λήξη του εν λόγω χρονικού διαστήματος. Ευθύνη για τη διοικητική παράβαση φέρουν μόνο φυσικά πρόσωπα, ενώ η ευθύνη αυτή δεν αφορά νομικά πρόσωπα ή οντότητες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα. Αυτό όμως έχει μεγάλη σημασία, καθώς οι περισσότερες από τις οντότητες που παρέχουν δάνεια και πιστώσεις στην πολωνική αγορά έχουν τη μορφή νομικού προσώπου. Η κύρωση για την τέλεση της διοικητικής παράβασης δεν αφορά τον πιστωτικό φορέα ή τον δανειστή ως νομικό πρόσωπο ή οργανισμό, αλλά μόνον το φυσικό πρόσωπο που ενεργεί το ίδιο ως πιστωτικός φορέας ή δανειστής ή ως πρόσωπο που διευθύνει την επιχείρηση ή είναι εξουσιοδοτημένο για τη σύναψη συμβάσεων με καταναλωτές. Πράγματι, ο πιστωτικός φορέας ή δανειστής ως νομικό πρόσωπο δεν υπέχει καμία ευθύνη όσον αφορά τη μη τήρηση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Η μη εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής δεν έχει καμία επίπτωση στο κύρος της συναφθείσας σύμβασης και δεν στερεί τον δανειστή από τα οφέλη της σύμβασης αυτής και, ειδικότερα, από το δικαίωμα είσπραξης τόκων ή προμήθειας. Το εθνικό δικαστήριο εκτιμά ότι η ευρέως διαδεδομένη παραγνώριση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή καταδεικνύει ότι οι κυρώσεις που προβλέπει το πολωνικό δίκαιο δεν έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα

και δεν αποθαρρύνουν τους πιστωτικούς φορείς ή τους δανειστές από το να προβαίνουν σε ανεύθυνη χορήγηση δανείων και πιστώσεων. Ο δανειστής ή ο πιστωτικός φορέας που έχει χορηγήσει πίστωση ή δάνειο κατά παράβαση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή δεν χάνει κανένα απορρέον από τη συναφθείσα σύμβαση δανείου ή πίστωσης όφελος. Η κύρωση για την τέλεση της διοικητικής παράβασης αφορά μόνον τα φυσικά πρόσωπα και δεν έχει άμεση ή έμμεση επιρροή στον ίδιο τον πιστωτικό φορέα ή τον δανειστή.

Κατά το εθνικό δικαστήριο, η κύρωση για την ευθύνη λόγω παράβασης δεν είναι αναλογική σε σχέση με τη βαρύτητα της παράβασης της υποχρέωσης για διενέργεια εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή. Συναφώς, επισημαίνεται ότι [σελ. 11 του πρωτοτύπου] η υποχρέωση του πιστωτικού φορέα να εκτιμήσει την πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη, πριν από τη σύναψη της σύμβασης δανείου, έχει ως σκοπό την προστασία των καταναλωτών από τους κινδύνους της υπερχρέωσης και της αφερεγγυότητας και συμβάλλει στην πραγμάτωση του σκοπού της οδηγίας 2008/48 ο οποίος συνίσταται στην πλήρη και υποχρεωτική εναρμόνιση σε ορισμένους βασικούς τομείς (στον τομέα της καταναλωτικής πίστης), η οποία κρίνεται απαραίτητη για τη διασφάλιση υψηλού και ισοδύναμου επιπέδου προστασίας των συμφερόντων του συνόλου των καταναλωτών της Ένωσης και τη διευκόλυνση της δημιουργίας μίας ορθώς λειτουργούσας εσωτερικής αγοράς καταναλωτικής πίστης. Η υποχρέωση εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή αποσκοπεί στη διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας των καταναλωτών κατά την ανεύθυνη χορήγηση πιστώσεων που υπερβαίνουν την οικονομική δυνατότητά τους και μπορούν να οδηγήσουν στην αφερεγγυότητά τους³.

Κατόπιν των ανωτέρω, κατά το εθνικό δικαστήριο, η υποχρέωση εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή έχει πρωταρχική σημασία για την επίτευξη των σκοπών της οδηγίας και δεν θα πρέπει να θεωρείται αμελητέα ή ακόμη και περιττό βάρος. Ομοίως, οι ενέργειες για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή από τους πιστωτικούς φορείς ή δανειστές δεν μπορούν να είναι φαινομενικές, αλλά θα πρέπει να είναι πραγματικές και πρόσφορες για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής. Η έλλειψη κατάλληλης κύρωσης για την παράβαση της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή ενισχύει την ανεξέλεγκτη υπερχρέωση και οδηγεί σε δυσβάσταχτα χρέη. Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση της εναγομένης, δεδομένου ότι το ποσό του χρέους της είναι σημαντικό, ενώ στην επέλευση μιας τέτοιας κατάστασης υπερχρέωσης συνέβαλε σημαντικά ο πιστωτικός φορέας μέσω της παράβασης της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας της καταναλώτριας. Η έλλειψη κατάλληλης κύρωσης δεν οδηγεί ούτε στην αλλαγή των πρακτικών από τους πιστωτικούς φορείς προς την κατεύθυνση της αυστηρής εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που υπέχουν από την οδηγία 2008/48 και τον νόμο [σελ. 12 του πρωτοτύπου] που τη μεταφέρει

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Μαρτίου 2014, C-565/12

στην εθνική έννομη τάξη των κρατών μελών. Τούτο επηρεάζει αρνητικά την επίτευξη ενός εκ των σκοπών της οδηγίας, ήτοι τη διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας των καταναλωτών κατά την ανεύθυνη χορήγηση πιστώσεων που υπερβαίνουν την οικονομική δυνατότητά τους και μπορούν να οδηγήσουν στην αφερεγγυότητά τους.

Το εθνικό δικαστήριο εκτιμά ότι η υποβολή του παρόντος προδικαστικού ερωτήματος είναι αναγκαία προκειμένου να αποσαφηνιστούν οι αμφιβολίες που εκτέθηκαν ανωτέρω και απαραίτητη για την έκδοση ορθής απόφασης στην επίμαχη υπόθεση. Το περιεχόμενο της απάντησης στο ερώτημα αυτό έχει άμεση σημασία στην αξιολόγηση των συνεπειών της μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή και θα αποτελέσει, επιπλέον, σημείο αναφοράς τόσο στην παρούσα υπόθεση όσο και σε άλλες υποθέσεις με πανομοιότυπα πραγματικά και νομικά ζητήματα. Η απάντηση είναι απαραίτητη λόγω της απουσίας άμεσης τοποθέτησης του Δικαστηρίου επί του εν λόγω ερωτήματος και της ανωτέρω περιγραφόμενης πρακτικής μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης εκτίμησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή, κατάσταση η οποία, κατά το εθνικό δικαστήριο, επηρεάζει αρνητικά την επίτευξη των σκοπών της οδηγίας και διακυβεύει σημαντικά την αποτελεσματικότητα της κοινοτικής ρύθμισης.

Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβάνοντας υπόψη τα προεκτεθέντα, το αιτούν δικαστήριο αποφάνθηκε όσα εκτίθενται στο σημείο I του διατακτικού.

[παραλειπόμενα] [σελ. 13 του πρωτοτύπου] [αναστολή της διαδικασίας]

[παραλειπόμενα] [εθνική διαδικασία]